

vilde: lægge Sagen i Vælgernes Haand, i Folkets Haand — og dette kan dog aldrig kaldes Statskup. Ja, mine Herrer, da Prins Louis Napoleon gjorde Statskup i 1851, var det vist, sagde han selvfølgelig ogsaa — som Kapp for nylig sagde i Berlin, som alle Statskupmænd i hele Verden siger —: at Statskuppet foretog de virkelig ikke i egen Interesse eller i en lille Kliques Interesse eller i et Partis Interesse, nej, alle Statskupmænd i hele Verden og til alle Tider forsikrer dyrt og helligt, at det er før Folkets Skyld, de gør Statskup, og at de intet ivrigere ønsker end snarest muligt at lægge Sagen i Folkets Haand. Ja, Napoleon III lagde Sagen i det franske Folks Haand gennem et Plebiscit, men han forberedte ogsaa dette Plebiscit, som han selv vilde, tog det paa det Grundlag, han vilde tage det paa — og han sejrede! Og Følgen var en stor Krig og en Revolution og hans Dynastis Fald — men desværre for sent.

Formanden: Det ærede Medlem bevæger sig noget udenfor Emnet. Jeg anmoder om, at man saa vidt muligt holder sig til den foreliggende Sag.

Ordføreren (Borgbjerg): Jeg skal i høj Grad respektere Formandens Henstilling, men beder dog den højtærede Formand forstå, at dette er den eneste Lejlighed, som vi inden Valgene har til i denne Sal at drøfte de Ting, som i 14 Dage har bevæget hele den danske Offentlighed, og denne Sag vil komme til at spille en uhyre Rolle under Valgkampen. Jeg tror, Vælgerne har et vist Krav paa, at der inden Valget netop i denne Sal ved en Drøftelse mellem Partierne skabes den størst mulige Klarhed over disse Forhold, og det er dertil, jeg har villet lægge et Grundlag. Men jeg skal selvfølgelig søge at fatte mig i den størst mulige Korthed.

Hvad der her skete, var, at man fra uansvarlig Side under Agitation fra en Kamarilla, hvis ledende Mænd — hvis ledende Mænd og Kvinder —, som vi maaske knap endnu kender Navnene paa — pludseligt og voldsomt og ved udenomsparlamentariske Midler brød ind i Rigsdagens rolige, parlamentariske Arbejde. Man standsede Valglovens Gennemførelse, skønt der var den sikreste Udsigt dertil. Og Oppositionens ansvarlige Førere tog ikke Ansvaret for, hvad der skete. Det ærede Medlem fra Ringkøbing var ikke her i København den afgørende Dag eller Dagene derefter, han sad i det uskyldige

og idylliske Kerteminde og afventede, hvad ske skulde.

Det eneste Svar, vi fra vor Side kunde give mod dette fra uansvarlig Side inspirerede og ledede Indbrud i en rolig, parlamentarisk Udvikling — et Indbrud, som, hvis det gentoges, vilde bevirke, at vi aldrig mere trygt kunde arbejde i denne Sal eller i dansk parlamentarisk Liv, fordi vi ikke kunde vide, i hvilket Øjeblik — naar vi maaske stod ved Fuldførelsen af et vigtigt Lovforslag af politisk, socialt eller hvilket som helst andet Indhold — vi kunde risikere, at nogle uansvarlige, uvedkommende Personer trængte sig ind, afsatte den gamle Regering og udnævnte en ny og derved spærrede Vejen for, at vi kunde fortsætte det Arbejde, som netop Valgdagen havde paalagt os. Respekt for Valgdagen sagde gamle Christen Berg (Hør!). Ja, Valgdagen den 22. April 1918 gav blandt andet det Ministerium, der sejrede, Mandat til at sidde Krigssituationen ud og til at gennemføre en ny Valglov inden det kommende Valg. Jeg skal her tillade mig at opløse et Brev, som daværende Statsminister Zahle sendte til den socialdemokratiske Partikongres den 23. Februar 1918. Dette Brev er i Virkeligheden Grundlaget for den Situation, som skabtes ved Valget, og som sejrede ved Valget. Det lyder saaledes:

„Under de stedfundne Konferencer angaaende Grundlaget for et Samarbejde ved det forestaaende Folketingsvalg mellem det radikale Venstre og Socialdemokratiet er følgende Tilsagn givet:

At det nuværende Ministerium fortsætter Krigssituationen igennem, hvis de to Partier bevarer Folketingsflertallet ved det forestaaende Valg, og Styrkeforholdet mellem de to Partier ikke paa afgørende Maade forrykkes,

at Ministeriet vil fremsætte Forslag til ny Valglov, hvorved den nuværende Valglovs Mangler søges afhjulpet,

at man vil udskrive Valg til Folketinget efter Krigen, saa snart et af de to Partier forlanger det, hvilket herved bekræftes.

Zahle.

Til Hr. Minister Stauning, Formand for Socialdemokratiets Forretningsudvalg.“

Det var Grundlaget for Valgsituationen i 1918. Jeg har tidligere sagt her — nu har ærede Medlemmer sort paa hvidt for det —, jeg har tidligere sagt, at Ministeriet Zahle har lovet sit eget Parti og